

ประเทศไทย: ปล่อยตัวผู้แสวงหาที่พักพิงซึ่งถูกควบคุมตัวหลังการบุกตรวจในสัปดาห์นี้ การบุกตรวจช่วง “แบล็คฮาโลวีน” และการบุกตรวจครั้งอื่น ๆ ส่งผลให้มีการจับกุมเด็ก 19 คน

(กรุงเทพฯ 6 พฤศจิกายน 2560)—ทางการไทยควบคุมตัวผู้แสวงหาที่พักพิง 35 คนจากปากีสถานและโซมาเลีย ซึ่งยังคงถูกควบคุมตัวที่ศูนย์กักตัวคนต่างด้าว ภายหลังจากการบุกตรวจของเจ้าหน้าที่ที่กรุงเทพฯ เมื่อไม่กี่วันมานี้ พอร์ตีฟายไรต์ กล่าว ในบรรดาผู้ที่ถูกจับกุมเนื่องจากการบุกตรวจเป็นเด็กอย่างน้อย 19 คน โดยหกคนยังคงถูกควบคุมตัวไว้

“ทางการไทยกำลังละเมิดสิทธิของผู้แสวงหาที่พักพิง” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตีฟายไรต์ กล่าว “ผู้แสวงหาที่พักพิงซึ่งหลบหนีจากการปราบปรามในประเทศของตนเอง ไม่ควรต้องเผชิญกับการละเมิดซ้ำเติมในประเทศ ไทย ประเทศไทยควรเคารพสิทธิของผู้ซึ่งต้องการความคุ้มครอง รวมทั้งผู้แสวงหาที่พักพิงและเด็ก”

ในวันที่ 30 ตุลาคม ตำรวจไทยได้บุกตรวจค้นย่านเพชรเกษม กรุงเทพฯ และจับกุมผู้แสวงหาที่พักพิงชาวปากีสถาน 22 คน ซึ่งเป็นผู้หญิงเก้าคนและเด็กหกคนที่มีความอายุน้อยไม่ถึง 10 ขวบ ผู้ซึ่งถูกจับกุมต่างมีเอกสารที่ออกให้โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR) โดยระบุว่า เป็น “บุคคลในความห่วงใย”

ทางการควบคุมตัวชาวปากีสถานที่เป็นผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก 22 คน ตลอดทั้งคืนที่ศูนย์กักตัวคนต่างด้าวสวนพลู ในวันต่อมา ตำรวจได้ปล่อยตัวเด็กให้กับพ่อแม่หรือญาติซึ่งมาจากชุมชนของตน และนำตัวผู้ใหญ่ไปที่ศาลจังหวัดตลิ่งชัน ซึ่งมีการแจ้งข้อหาต่อผู้ใหญ่ 15 คนฐานพำนักอาศัยเกินอายุวีซ่า และผู้ใหญ่อีกหนึ่งคนถูกแจ้งข้อหาเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ศาลอยู่ระหว่างการพิจารณาคำขอประกันตัวของบุคคลเหล่านี้

เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองยังได้บุกตรวจค้นเพิ่มเติมอีก 41 แห่งในกรุงเทพฯ เป็นปฏิบัติการร่วมที่ทางการเรียกว่า “แบล็คฮาโลวีน” โดยระหว่างการบุกตรวจค้น เจ้าหน้าที่ได้จับกุมผู้แสวงหาที่พักพิงชาวโซมาเลีย 21 คน ซึ่งเป็นเด็กแปดคน และบางส่วนเดินทางมาเพียงลำพัง บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ต่างมีเอกสารที่ทาง UNHCR ออกให้

ทางการได้ปล่อยตัวเด็กสี่คน รวมทั้งเด็กเล็กหนึ่งคนและผู้ใหญ่ห้าคนในวันเดียวกัน ส่วนผู้แสวงหาที่พักพิงอีก 12 คน รวมทั้งเด็กที่เดินทางมาเพียงลำพัง ได้ถูกส่งตัวไปที่ศูนย์กักตัวคนต่างด้าวสวนพลู ในวันที่ 2 พฤศจิกายน ศาลแขวงพระนครเหนือได้สั่งปรับผู้ใหญ่แปดคนฐานละเมิดพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง และให้ส่งตัวกลับไปศูนย์กักตัวคนต่างด้าวสวนพลู โดยอยู่ระหว่างรอการประกันตัว ส่วนเด็กที่เดินทางมาเพียงลำพังอีกสี่คนยังไม่ถูกแจ้งข้อหา และยังคงถูกควบคุมตัวที่ศูนย์กักตัวคนต่างด้าวสวนพลู

ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม ทางการได้จับกุมผู้แสวงหาที่พักพิงที่มีเอกสารของ UNHCR เจ็ดคน โดยเป็นเด็กห้าคนและผู้หญิงสองคน ซึ่งถูกจับที่ย่านศรีนครินทร์ กรุงเทพฯ ปัจจุบันบุคคลเหล่านี้ถูกควบคุมตัวที่ศูนย์กักตัวคนต่างด้าวสวนพลู

แม่ของเด็กชายชาวโซมาเลียอายุ 11 ขวบซึ่งถูกจับกุมเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ให้ข้อมูลกับพอร์ตีฟายไรต์ว่า “ดิฉันซ่อนตัวและได้แอบดูตอนที่สามีรวมทั้งลูกคนอื่น ๆ ที่เหลือถูกสังหาร [ตอนที่อยู่ในโซมาเลีย] แต่ดิฉันก็เอาชีวิตรอดมาได้ ลูกชายของดิฉันถือตัวว่าเป็นสมาชิกในครอบครัวคนเดียวที่เหลืออยู่ เขาเป็นทุกอย่างสำหรับดิฉัน”

หลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และข้อ 9 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคี ห้ามการควบคุมตัวโดยพลการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยไม่มีเวลากำหนด รวมทั้งการควบคุมตัวที่ไม่ใช่คนชาติ โดยรัฐอาจจำกัดสิทธิที่จะมีอิสรภาพของผู้แสวงหาที่พักพิงได้เฉพาะกรณีที่เป็นข้อยกเว้นเท่านั้น และเฉพาะหลังจากมีการประเมินอย่างละเอียดเป็นรายกรณีไป และหลังจากมีการพิจารณาใช้มาตรการอื่นนอกเหนือจากการควบคุมตัวแล้ว ผู้ลี้ภัยและเด็กไม่ควรจะถูกควบคุมตัวเนื่องจากความผิดเกี่ยวกับสถานะการเข้าเมืองเพียงอย่างเดียว

ในระหว่างการพิจารณาการปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อกติกา ICCPR ของประเทศไทยเมื่อเดือนมีนาคม 2560 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยได้ควบคุมตัวผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พัก

พืงโดยไม่มีเวลากำหนด และเสนอแนะให้ทางการไทย "งดเว้นจากการควบคุมตัวผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่พักพิง และผู้เข้าเมือง และให้ใช้มาตรการอื่นนอกเหนือจากการควบคุมตัว และให้ใช้ก่อนจะมีการส่งตัวออกนอกราชอาณาจักร"

ในที่ประชุมสุดยอดผู้นำโลกว่าด้วยวิกฤตผู้ลี้ภัยเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 ที่กรุงนิวยอร์ก นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา แสดงพันธกิจที่จะยุติการควบคุมตัวผู้ลี้ภัยที่เป็นเด็กในไทย และจัดตั้งกลไกคัดกรองผู้ลี้ภัยอย่างเป็นผล เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 มีการให้ความเห็นชอบตามมติคณะรัฐมนตรีที่ 10/01 นำไปสู่การจัดตั้ง "คณะกรรมการบริหารคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย" เพื่อจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อจำแนก และบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยยังไม่ได้จัดทำโครงสร้างเพื่อแสดงการยอมรับสถานะของผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พักพิง เป็นเหตุให้พวกเขา ยังคงไม่ได้รับการคุ้มครองระหว่างอยู่ในประเทศไทย

ประเทศไทยยังเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC) ซึ่งกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อประกันการคุ้มครอง ความอยู่รอด และพัฒนาการของเด็กทั้งปวง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติข้อ 37 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กห้ามการลิดรอนเสรีภาพของเด็กโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ โดยการจับกุมกักขัง หรือจำคุกเด็กควรใช้ "เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม"

รัฐบาลไทยควรยุติการควบคุมตัวโดยพลการต่อผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พักพิง และให้ปล่อยตัวผู้แสวงหาที่พักพิงทุกคนจากการควบคุมตัวโดยทันที ทางการไทยควรร่วมมือกับภาคประชาสังคมและชุมชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อจัดทำขั้นตอนปฏิบัติเพื่อการให้ที่พักพิงอย่างเต็มที่ อย่างเป็นผล และอย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

"การบุกตรวจค้นและจับกุมผู้แสวงหาที่พักพิงจำนวนมากในช่วงที่ผ่านมา ถือเป็นปฏิบัติที่ตรงข้ามกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย และยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพื่อป้องกันการควบคุมตัวในรูปแบบที่เป็นการปฏิบัติมิชอบ" เอมี สมิธกล่าว "แทนที่จะควบคุมตัวผู้แสวงหาที่พักพิงและเด็ก ทางการไทยควรคุ้มครองพวกเขา"